

Schiphol optimaliseren voor een bereikbaar Nederland

Hilversum, oktober 2021

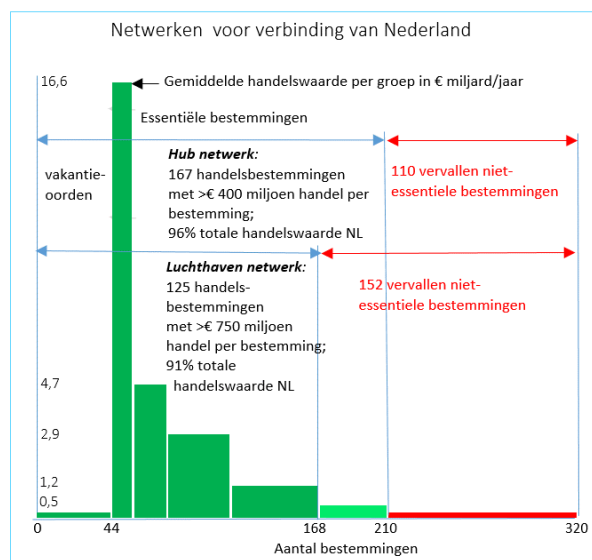
1. Selectie van essentiële handels- en vakantiebestemmingen

Alle 330 bestemmingen van Schiphol in 2018 zijn per land en continent geïnventariseerd op o.a. bevolkingsdichtheid, hoeveelheid internationale handel met Nederland en het aantal vluchten tussen de bestemmingen en Schiphol.¹ Daaruit zijn groepen gevormd van bestemmingen met veel tot weinig jaarlijkse handel. De grafiek 'Netwerken voor verbinding van Nederland' hieronder toont de resultaten van deze groepen. Horizontaal is het aantal bestemmingen per groep weergegeven en verticaal de gemiddelde handelswaarde per groep in € miljard per jaar.

Links staat een kleine groep (donkergroen) van 9 Europese top-handelsbestemmingen met gemiddeld € 16,6 miljard jaarlijkse handel. Dan volgen drie groepen met steeds minder handel. Bij elkaar dekken deze vier groepen 91% van de totale handelswaarde met 125 handelsbestemmingen die voor Nederland en zakelijke thuismarktpassagiers essentieel zijn. In de grafiek is deze combinatie aangeduid als een **luchthaven netwerk**.

De vijfde groep (lichtgroen) omvat 42 handelsbestemmingen in Europa en Intercontinentaal met een zeer lage gemiddelde handelswaarde van € 0,5 miljard per jaar. Dat is zeer laag, maar nog wel marginaal essentieel. Als hij wordt toegevoegd aan de vier overige groepen, ontstaat het **hub netwerk** met 167 handelsbestemmingen dat 96% van de totale internationale handel dekt. Daarin zijn overstappers nodig om lege stoelcapaciteit te benutten.

Gezien de bevolkingsdichtheid zijn de meeste bestemmingen ook van belang voor particuliere bezoekers van familie en vrienden, uitgaande en inkomende toeristen en vakantiegangers op lange afstanden.

Links staan 44 populaire vakantiebestemmingen waarvan de handelswaarde vrijwel nihil is. Toch zijn ze als essentieel aangemerkt, namelijk voor vakantiegangers uit Nederland. In het **luchthaven netwerk** heeft Schiphol dan 168 bestemmingen en in het **hub netwerk** 210. Zie tabel 1 op de volgende pagina.

Tabel 1. Essentiële handels- en vakantiebestemmingen met totale handel

Scenario's essentieel netwerk	Schiphol 2018		Hub netwerk		Luchthaven netwerk	
	bestemmingen	handel € mln	bestemmingen	handel € mln	bestemmingen	handel € mln
Totaal Europa (exclusief 44 vakantiebestemmingen)	141	343.087	98	329.864	73	314.833
gemiddelde handel/bestemming	2.433		3.366		4.313	
Totaal ICA	135	109.028	69	100.716	52	93.814
gemiddelde handel/bestemming	808		1.460			
Totaal wereld (exclusief 44 vakantiebestemmingen)	276	448.211	167	430.580	125	408.647
gemiddelde handel/bestemming	1.624		2.578		3.269	
% totale handel		100%		96%		91%

De rood gekleurde dunne streep rechts geldt voor de 110 overige bestemmingen van Schiphol in 2018 en 2019. De hoeveelheid handel varieert van nul tot € 0,4 miljard per bestemming. Bij elkaar dekken ze nog

¹ Piet Boonekamp, 2020, *Economische bestemmingen van het netwerk van Schiphol* <http://www.toekomstluchtvaart.nl/pdf/Analyse-reductie-opties-bestemmingen-en-vluchten-Schiphol-WTL-PB-20200302.pdf>

geen 4% van de jaarlijkse handel. Ze worden als niet-essentieel aangemerkt, zijn vooral voor overstappers bestemd en worden daarom niet meer vanuit Schiphol bediend. Wel blijven ze indirect bereikbaar voor een uiterst geringe minderheid van zakelijke en particuliere thuishmarktpassagiers, namelijk via een overstap op een of meer wel essentiële bestemmingen. Daarom is aangenomen dat bij verval van deze bestemmingen het aantal thuishmarktpassagiers niet of nauwelijks afneemt.

2. Twee mogelijke scenario's

Uit de twee netwerken die uit de bestemmingenanalyse voortkomen kunnen twee scenario's voor het optimale Schiphol afgeleid worden. De kwantificering daarvan staat in tabellen 2 (luchtverkeer) en 3 (thuishmarkt- en transferpassagiers). Wat vakantievluchten en vrachtluchten betreft zijn ze gelijk. Ook is de aftrek van door de HSL vervangen vluchten en teruggedrongen goedkope stedentrips identiek in beide scenario's. Dit vereist een gelijk speelveld van ticketkosten dat mede tot gevolg heeft dat 20.000 extreem goedkope stedentrips worden teruggedrongen. Het verschil tussen twee scenario's komt voort uit de verschillen tussen de twee netwerken die in hoofdstuk 1 zijn toegelicht.

Door het afschaffen van niet-essentiële bestemmingen vervallen bij het *hub netwerk* (444.000-357.000=) 87.000 vluchten per jaar en bij het *luchthaven netwerk* (444.000-262.000=) 182.000. Zie tabel 2. In beide gevallen van vervallen bestemmingen zijn overstappers verreweg de grootste groep passagiers. Deze dragen zeer weinig tot niets bij aan de bereikbaarheid van Nederland en het vestigingsklimaat.

Tabel 2. Vluchten Schiphol 2018, als multimodale hub en multimodale luchthaven

Scenario's	Schiphol 2018		Schiphol multimodale hub		Schiphol multimodale luchthaven	
	bestemmingen	1.000 vluchten	bestemmingen	1.000 vluchten	bestemmingen	1.000 vluchten*
vluchten (exclusief 41 vakantie en 15 vracht)	276	444	167	357	125	262
vluchten/bestemming	1,6		2,1		2,1	
vluchten vakantie		41		41		41
vluchten vracht		15		15		15
vluchten totaal		500		413		318
vervangen vluchten door HSL		0		-50		-50
vervallen goedkope vluchten		0		-20		-20
vluchten Schiphol incl vracht en vakanties (afgerond), waarvan		500		350		250
Europa		410		290		210
ICA		90		60		40
vlucht-equivalenten per HSL		0		50		50
totale verkeerscapaciteit		500		400		300

*Ivm laag aantal overstappers vluchtfrequenties verlaagd

Tabel 3. Passagiers Schiphol 2018, als multimodale hub en multimodale luchthaven

Scenario's	Schiphol 2018			Schiphol multimodale hub			Schiphol multimodale luchthaven		
	Thuismarkt	Transfer	Totaal	Thuismarkt	Transfer	Totaal	Thuismarkt	Transfer	Totaal
Passagiers (miljoen per jaar)									
Totaal (incl vak, excl trein+goedkoop)	45	26	71	39	12	51	39	2	41
EUR	37	13	50	31	6	37	31	1	32
ICA	8	13	21	8	6	14	8	1	9
								self-transfer	
passagiers per HSL Europa			0	5		5	5		5
totale passagiersvervoer			71	44		56	44		46

2.1 Schiphol als multimodale hub

Thuismarktvervoer als in 2019, netwerk gericht op 96% NL handel en vakanties, impact op samenleving 30% kleiner

In dit scenario bedient Schiphol het *hub netwerk* van 168 handelsbestemmingen plus 44 vakantieoorden vooral in het Middellandse Zeegebied. Daarmee wordt 96 procent van de omvangrijke totale internationale handel van ons land gedekt.

Het internationale verkeer omvat afgerond 350.000 vluchten per jaar (inclusief vrachtluchten) plus 50.000 vlucht-equivalenten HSL-vervoer, voor accommodatie van 44 miljoen thuismarktpassagiers, plus 12 miljoen transferpassagiers die ongebruikte stoelcapaciteit bezetten ter wille van de exploitatie van de vliegtuigen. Er wordt niet meer gestreefd naar het aantrekken van overstappers om van Schiphol een zo groot mogelijke hub te maken. Het aantal thuismarktpassagiers en hun aantallen thuismarktvluchten zijn gelijk aan die in 2019, verminderd met 1 miljoen gebruikers van extreem goedkope stedentrips. Door het vervallen van 110 bestemmingen (vrijwel) zonder handel kan met 12 miljoen overstappers volstaan worden en zijn 14 miljoen transferpassagiers niet meer nodig.

De vluchtfrequenties in dit essentiële gedeelte van het oorspronkelijke netwerk zijn gelijk aan die in 2019. Ruim 40 vakantiebestemmingen blijven beschikbaar voor vakantiegangers van Nederland naar het Middellandse Zeegebied. Overige particuliere thuismarktpassagiers kunnen alle directe en indirecte bestemmingen benutten.

2.2 Schiphol als multimodale luchthaven

Thuismarktvervoer als in 2019, netwerk gericht op 91% NL handel en vakanties, impact op samenleving 50% kleiner

Schiphol bedient in dit scenario het *luchthaven netwerk* van 125 plus 44 vakantiebestemmingen. Daarmee wordt 90 procent van de totale internationale handel van ons land gedekt.

Het internationale verkeer omvat afgerond 250.000 vluchten per jaar (inclusief vrachtluchten) plus 50.000 vlucht-equivalenten HSL-vervoer, voor accommodatie van 44 miljoen thuismarktpassagiers, plus 2 miljoen transferpassagiers die op eigen initiatief willen overstappen. Het aantal thuismarktpassagiers zijn gelijk aan dat in 2019, verminderd met 1 miljoen gebruikers van extreem goedkope stedentrips. Door het vervallen van 152 bestemmingen (vrijwel) zonder handel en enige vermindering van de vliegfrequenties op essentiële bestemmingen is er voldoende bezetting van de stoelcapaciteit en zijn geen transferpassagiers nodig. In deze variant vervalt het gericht aantrekken van overstappers naar Schiphol.

Ruim 40 vakantiebestemmingen blijven beschikbaar voor vakantiegangers van Nederland naar het Middellandse Zeegebied. Overige particuliere thuismarktpassagiers kunnen alle directe en indirecte bestemmingen benutten.